
PRINCESSE DE CONDÉ

Onderstaand artikelkje van Pierre Kluyskens dateert van 1958.

Na de dood van de Aartshertogin Isabella, de volksgeliefde kleindochter van Keizer Karel, werden onze gewesten opnieuw een provincie, als zovele anderen, van de Spaanse kroon, die, bestuurd en beheerd door gouverneurs, een Ferdinand van Spanje, een Francisco de Mello of een Manuel de Castel-Rodrigo, in de oorlogen van Spanje met Frankrijk en de afgescheurde noordelijke provinciën, werden meegesleept.

Met het Verdrag van Münster, in 1648, en de Intrede van de nieuwe Gouverneur-Generaal Leopold van Oostenrijk, kenden Vlaanderen en Gent gelukkig gedurende een paar jaren rust en betrekkelijke voorspoed, een heropleving van de artistieke en culturele activiteit dank zij het mecenaat van bisschop Triest en de opkomst van een aantal nieuwe nijverheden.

Het was in die jaren, meer bepaaldelijk in 1653, dat Gent het bezoek ontving van Marie-Clémence de Maillé, hertogin de Fronsac, nicht van kardinaal de Richelieu en echtgenote van Louis de Condé.

Condé, aan wie het nageslacht de bijnaam “le Grand Condé” zou geven, was een der grootste veldheren die Frankrijk in zijn nochtans zo wel gevulde militaire geschiedenis heeft geteld. Zijn overwinningen te Rocroi, Alerheim, Duinkerken, Nordlingen staan met gouden letters in de regering van de jonge Lodewijk XIV geschreven, maar nooit is een krijgsman de val zo nabij, als wanneer hij de toppen van eer en roem heeft bereikt.

Condé, de behendigste kapitein uit zijn tijd, had zich nooit met politieke intrigues mogen bemoeien, een terrein waar men slechts verraderlijke wapens hanteert. Hij koos op een bepaald ogenblik partij voor de Fronde tegen zijn koning en Mazarin, doch hij had op een slecht paard gewed, werd verslagen en verbannen.

Strategen en oorlogsbliksems als de Grote Condé zijn echter maar niet zo langs de straat te vinden en lopen dan ook niet lang werkloos rond.

De Spaanse koning wist dat de verslagen generaal op weerwraak aasde en dat hij zelfs niet aarzelen zou, om zich te wreken, in dienst te treden van de vijanden van zijn vaderland. Condé zou dus een gemakkelijke prooi worden.

Wanneer Filips IV dan ook verneemt dat de vrouw van Condé, Bordeaux ontvlucht is om haar echtgenoot in Vlaanderen te vervoegen, rijst onmiddellijk in zijn brein een plan op dat hem zeer nuttig kan worden en bovendien niet veel zal kosten. Hij zal de prinses, in alle Vlaamse steden die zij zal doorkruisen, een schitterend onthaal voorbehouden... op kosten van de plaatselijke overheden, die al het gelag zullen betalen! Al het profijt zal voor hem zijn, want de echtgenote van de verbitterde en vernederde generaal triomfantelijk onthalen is niet enkel een kaakslag voor de Franse koning, maar tevens het beste middel om Condé voor de Spaanse zaak te winnen. Filips had ten andere juist geraden, want kort daarop trad Condé in zijn dienst;

Isabella was in 1600 als een sprookjesprinses te Gent onthaald en gevierd geworden.

Ook voor de prinses van Condé werd een luisterrijke ontvangst voorbereid, werd beroep gedaan op schilders, dichters en kunstenaars, en werd gebruikelijk ceremonieel geëerbiedigd.

Maar daar waar in 1600 alles spontaan geschiedde, stonden de schepenen, in 1653, op post om de kniebuiging te doen en een redevoering af te rammelen; en indien er duizenden mensen langs de straten stonden opgesteld, was het niet om de prinses toe te juichen, maar enkel omdat men te Gent steeds ziekelijk nieuwsgierig is geweest en dat de komst van de prinses van Condé, die geen enkel sympathie verwekte, toch een van die spektakels was die men niet mag missen!

Veel centen zaten er echter niet in de Gentse stadskas (ook een ziekte waarvan men alhier nog steeds niet genezen is) en onze schepenen hadden dan ook dolgraag gewild dat de prinses van Condé een reisweg zou gekozen hebben die niet over Gent leidde.

Zij zonden zelfs een schepen van der Keure, Denijs van Vaernewijck, en de Pensionaris du Laury naar Brugge om de prinses diets te maken dat zij eens de landkaart moest raadplegen en dat de kortste weg van Brugge naar Valenciennes, waar zij haar echtgenoot moest vervoegen, over Kortrijk of Doornik liep, maar in geen geval over Gent.

Het was verloren moeite: Claire-Clémence was al even koppig als haar man en wou absoluut Gent bezoeken, d.w.z. er gedurende een paar dagen verblijven met gans haar gevolg, in casu tweehonderd personen, met pak en zak.

Zo gezegd, zo gedaan!

Na de plechtigheden, stoet en geschenken -zij kreeg twee grote wijnvaten- nam de prinses haar intrek in de Gulden Appel, het beste hotel van Gent, in de Jan Breydelstraat gelegen. De stad had het volledig moeten laten behangen, nieuwe meubels moeten aankopen, enz.

Het gevolg van de prinses kon met moeite in elf andere hotels en herbergen ondergebracht worden.

Twee volle dagen aten en dronken die vrolijke vluchtelingen als zovele Gargantua's... op stadskosten; hoe zij, na dergelijke festijnen en braspartijen nog levend de stad konden verlaten blijft een raadsel, want een voltallig regiment had het nooit op een week kunnen opkrijgen en uitdrinken.

Pas waren zij de stadspoorten uit of het begon klachten te regenen op het hoofd van de arme schepenen.

De baas van de Gulden Appel, die niet ver van het stadhuis woonde, was er de eerste toegekomen om zijn beklag te doen, zeggende dat de Fransen bij hun reisgoed ook heel wat van zijn tafelgerief en andere voorwerpen hadden ingepakt; de meiden en knechten van de andere hotels kwamen eveneens toesnellen, verklarende dat zij voor al wat zij gedaan hadden "maecken van de beddens, cuysschen van de camers, alle dinghen wederom op zijne plaets gesteld" geen cent drinkgeld hadden ontvangen, maar enkel met Franse complimenten waren uitbetaald geworden.

Aan de stad hadden die twee dagen ontvangst een mooi sommetje gekost, dat in onze munt omgezet wat meer dan 3.000.000 F zou vertegenwoordigen.

De Fransen zullen, menen wij, nog lange jaren nagepraat hebben over het Vlaamse luilekkerland!

Pierre KLUYSKENS